

Føroya Sosial-Demokrat

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 21 Lysingarprisur fyri min: 20 øru á 1. síðu, 15 øru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 16. mai 1953

Bladdið verður bflagt á posthúsinum, og kostar kr. 3,20 + porto um fjórðingsárið

26. Arg

Miðvágur og Sandavágur

FULL SAMGONGA UM HAVNARUPP-GÁVURNAR

Hesar báðar bygdirnar liggja lið um lið á sama armi á sama firði.

Vakurt og hugnaligt at spáka á tí asfalteraða veginum millum teir. Hitt herligasta útlit út móti Streymoyinni, Koltri, Sandoyinni — út í hitt víða havið.

Eín undrast á, hví hesar báðar systirarnar ikki hava lagt saman í öllum.

Tað vildi verið fult so rímligt, at tær gjördu tað, sum at Fróðbúr, Tvöroyri, Trongsavágur, Ljóin og Óravík hava sligið saman í eina kommunu.

Eín titlik samanrenning og felagskapur er útgjafalt betri grundarlag fyri øllum stórtökum, sum hvør bygðin ikki orkar einsamál.

Og tað eru stórtök at taka fyri tað idna fólkid, ið býr her.

Framum alt stígur uppgávan at gera havnarviðurskiðini nútíðans og nýttlig fyri tann stóra skipaflostin, ið har er.

IKKI MINNI ENN 5 TROLARAR OG HOPIN AV SLUPPUM

Eín samanrenning her er við at gera sít fyrsta stig.

Uppskot liggur fyri frá Miðvágum til Sandavágskingar at hugsa um.

So vilt vit hava frætt eru Sandavágskingar sterkt hugaðir fyri at leggja saman, men ikki bara á halva leið, men fullan og heilan felagskap, so havnarlógini í Miðvági og Sandavági verða eitt havnarlag, ið verður at eiga alt tað, sum bygt er og lagt ella keypt er til havnarbrúks í Sandavági og Miðvági.

Havnarlagið skal sum á hinum stóru plásum helst hvíla í sær sjálvum, t. v. s. liva av sínum egnu inn tökum.

Rökka tær ikki, megu so kommunurnar sjálfandi skoyta uppí annað, hvírt eftir fólkatali ella skattainntöku.

SO TALA SUMMIR SANDAVÁGS-KINGAR, KANSKA ALLIR!

Felagskapurin má verða á henda hátt!

Væl skal hövudshavnin verða gjörd í Miðvági — tað eru Sandavágskingar líka so sterkt interesseraðir í sum Miðvágur, líkasum allir partar eru fegin yvir havnina í Seyrvági — men tað er ikki á koma útannum, at ein kista uppá einar 12 m má verða lögð aftrat til, sum gjørt er í Sandavági fyri, at tær fiskifør, sum Sandavágskingur eiga — tær eru mong — kunnu leggja at og skipa upp og úr í góðum veðri.

TILIKT VEDUR ER EÍN STÓRAN PART AV SUMRINUM

Hetta vil spara drifnum ómetaligt og hjálpa mikið uppá rentabilitetin.

Henda kistan má tí koma.

Eingin veit tað betri enn Sandavágskingur, at í óveðri kann ikki upp- og innskipast í Sandavági.

Sandavágskingur er tí sum sagt eín mikið interesseraðir í at gera havnarlíkindini góð í Miðvági, sum Miðvágur sjálfur. Og tá ið plássið, ið leggjast kann at í Miðvági, er heldur trongligt og verður tað eina langa tíð

enn, megu Miðvágur sjálfandi eín vera interesseraðir í, at Sandavágskingur rúmka um við at landa ella skipa út hjá sær sjálvum, tá ið veður er.

Alt í ein havnarkassa, bæði avgiftirnar í Sandavági og í Miðvági. Tað ger tí tað sama, hvar ið landað ella

útskipað verður, har úti ella har inni. Báðar kommunurnar skulu sjálvandi vera um at stjórna og umsita havnarkassanum og havnarlagsins ognum!

Vit skilja hesa talu Sandavágskinga, og vit ivast ikki í, at Miðvágur hava líka lætt við at fata hana og at ásanna, at tann fulli felagskapurin um allar havnarspurningar hjá systirbyggunum báðum vil fremja teirra havnarinteressur allrabest — tað grettir ikki!

EITT DÝRT BANN

Ein tåtturin í trolaralagnuni

Tann 21. januar fór trolarin »Dráttur« av Tvöroyri og kom aftur tann 4. mai. Yvir 100 dagar burturi har uppi í kuldanum og óveðrinum.

Veitistíðin hevði ikki verið long, um einar 35 dagar.

Allar hinar dagarnar hövdu teir vegna óveður noyðst at kroka firði av firði.

Veidan var ikki stór, um 150 tons. Soltið úrslit, men

TAÐ SUM VERRI VAR:

Teir kundu selt hana har uppi fyri 140 øru kg samfingið, men tað var teimum.

NOKTAD HEIMANFRÁ!

Kundu teir sloppið at selt haruppi, VILDU TEIR VUNNID:

12 øru meiri fyri kg,

tað sum fiskurin vigaði meiri við at vera styttri iligin,

eín tær meiri við at bunkra og útgjört í Noregi og beinanvegin sloppið sær aftur til fiskiskaps.

»DRÁTTUR MATTI SIGLA HEIM

Aftaná at hava ligið í tveir dagar, fókk felagið eitt tilbót uppá 128 øru kg frá turkvirkirni í Miðvági.

Turkvirkid hevði tjent eitt sindur seinasta á, og við tað, at partaigararnir hövdu spent seg á tann við at fáa húsið upp og seinri fingi lán av teimum 75 dansku marshallmilliónunum og annars kundu lán uppá fiskin, kundi turkvirkid keypa fiskin kontant.

ÓSIGURSMARRA ERLENDS

Synd er í. Einki níður sum óvund og vissan um ósigur — at kenna sær tap í hondum.

Tá hevur fingið ílt, góði Erlendur, av framburði javnaðarmanna.

Men vit skilja teg, Hvussu fegin vildi tú ikki haft okkurt tekin í sól og mána fyri, at tín flokkur við komandi val ikki kom at leggja sum bláagóin — einans skraðan eftir stutta lótu aftaná at vera drigin upp í ljósið.

Royndirnar við t. d. býráðsvalið í Havn vóru ikki stuttligar.

Spurningurin, um lótingsvalið verður líka lagnusvart, ríður tær, Erlendur góði, sum marran. Vit skilja teg. Livið er ikki so stuttligt. Men fyri at tú ikki skalt fáa tað sum menn nevna sjókk, fara vit at varskgeva tær og ríða tær til longu nú at venja teg til at lótingsvalið verður nógv verri.

Tú, góðin, javnaðarmenn hövdu framgongd, um hált annaðhundrað atkv. frá seinasta vali og tað:

hóast allir fiskimenn at kalla vóru farnir í havið, tá ið valdagurin kom.

hóast tann vísra ráddi monnum, at einki var at berjast um, tí eftir øllum

HVAT KEMUR NÚ UNÐAN KAVI?

Kommir nakað út í uppskipingina, fara menn at pakka umboð í »Polse, ið var komin á Miðvág eftir 1000 paknum av saltfisk at senda til Noregs, hagar hann var seldur fyri 140 øru kg.

Henda sama fiskin fingi fiskimennin ikki loyvi at selja har uppi samfingið uttan hesjan og aðrar útreiðslur fyri somu 140 øru kg.

Við tað, at fiskurin lættandi væl teir dagarnar, trolarin sigldi heim og bíðaði í havn her, vóru 140 øru har uppi meiri enn 140 øru kg her.

FUNDURIN Í FISKASØLUNI

Týsdagin 12. mei var fundur millum Fiskasøluna og tær felg. ið umsitá lónjavnir og úttökugrunnin: Føroya Fiskimannafelag, Suðuroya Fiskimannafelag og Føroya reðar-felag.

Fundurin var settur vegna uppsøgn Fiskasølnunnar av einkarrættinum og harav neyðugari broyting í lóggevni, ið var bundin uppí henda rätt.

Felógini samdust um at tað var neyðugt at halda fram við lónviðbót og úttöku.

Formaður grunnins legði fram yvirlið yvir lónviðbót og úttöku frá byrjan 1947 til í dag. Töluni vóru fyri lónarviðbót:

	kr.
1947	332.000
1948	112.000
1949	308.000
1950	701.000
1951	628.000
1952	560.000
Íalt	2.671.000

I úttöku og góldi:

	1950	1951	1952
Jan.		2.400	
Febr.		300	
Mars		33.000	
Apr.		64.500	151.500
Mei		72.600	219.300
Juni	9.500	145.300	263.900
Juli	36.900	201.300	296.500
Aug.	33.360	191.500	257.000
Sept.	31.400	144.300	220.700
Okt.	5.100	35.800	75.400
Nov.	12.000	37.700	15.400
Des.	12.700	23.700	18.300
Íalt	141.200	952.400	1.513.000

Felógini hildu vera beinast at fáa lógina broytta so, at allir útlýtarar hava somu skyldu sum Fiskasølan, at úttöka og gjald kann vera tryggjað sum fyrr og hetta eigur at vera áðrenn einkarrætturin gongur úr gildi 1. juni.

— Nevndin í Føroya Fiskimannafelag hevur havt fund um henda spurning, men í gjár segði Erlendur Patursson, at teir ikki vóru komnar til nakað endaligt úrslit í lótni, og at Fiskimannafelagið ikki hevði kravt tingið saman.

Maria: Janus, veist tú, hvat tær søgdu um teg í bindiklubbanum í kvöld.

Janus: Nei.

Maria: Jú, tær søgdu, at tú vart ein falkur revur.

Janus: So, hvat segði tú til tað?

Maria: Eg royndi sjálfandi at verja teg og segði, at tað var lygn, Janus er ikki nakar falkur revur, hann er ein ordilgur revur.

ÚR SUÐUROY

Vági

Stórt vegarbeiði vestur í Botn til ravmagnsverkið verður byrjað.

Vegurin gjörður skulu røini leggast niður.

Tað er kvíðandi fyri, at ravmagnsprisurin verður at rúka eini 4 øru upp á Tvöroyri og í Vági, tí báðar kommunurnar eru eftir sáttmálanum, tær hava millum sín. í felag um allar umvølingar á báðum verkonum.

Men kanska rakstrarvirskotið tolir at taka nakað av eykaútreiðslunum!

Porkeri

Menn hava fingið væl av fiski á Dalagrynnuni. Annars meginparturin av fiskimonnunum burturi.

Porkeningar kunnu vera stoltir av, at tær so mannliga nýttu rätt sín at vera við við valborðið at avgera, hvussu vit skulu umboðast.

Ófátligt, at andsarvirgir flokkar skulu fáa seg til at mæla fólk frá at nýta henda rättin.

Lopra

Menn hövdu so vist vónað, at stóðin fór igongd aftur í ár. Tað verður teimum og Summingum og Akramonnum, ja øllum sunnanoyggjarmonnum stórt vónbrot, um tað ikki hendir.

Tit, sum hava hvalamálið í hondum! Rovnið alt fyri, at eisini Lopra-stóðin kemur aftur igongd. Tað hevði verið eitt vælsignilsi, um tað hendi.

Tvöroyri

Hósdagin fór Marit av fjórðinum. Falkurin og báðir A. T. trolararnir liggja og syrgja við teymin. Hvat kundu hesi skip ikki lagi á land, um tær vóru sett í stand og figgjað til fiskiskaps!

Fámjin

Oventað varð Vesturvík seld.

Teir mistu alt. Hetta var so mikið harmiligi sum tað frættilst, at tað var eydnast eiganum til fáa leigað skipið á sildina fyri høga leigu, ið vildi haft klárað figgiartrupulleikarnar.

Tað var Vanlukkyrtreggingin, ið seldi fyri seytjanhundrað krónur, og um Vanlukkyrtreggingin gekk við til at útseta søluna, varð hóttað við, at finansministerisins umboðsmenn so vildu gera arest í skipinum, so tað ikki skuldi kunna leigast.

Her sýnist eitt drápsverk at vera gjørt, eitt verk, sum krevar at koma fram í ljósið.

Bláðið her er opið fyri báðum pørtum at geva forkláring.

Dagblaðið

hevur fingið politiskt skrabameins og heldur bjargingina vera í at taka Tryggingarsambandið við húsarogn- um sinum og Leif Waagstein og óðrum stjórnmálum og diet- og tantiemmonnum av.

Istaðin vil tað ætlandi seta »Trygde hjá Tórstein og allar tryggingaragentarnar, ið vildu haft avriggað tað, at meginparturin av teimum um leið 7 milliónunum, sum Føroya Tryggingarsamband eigur, ja meiri enn tað, vildi verið farið til Stóra Bretlands og Danmarkar.

Læknað: heftilpástur av apotekinum!

Møsn

Louis Zachariassen hevur fingið so ílt av valnum, at hann nú er farin so at mósna, at hann kenst sum tróllið, ið alt vendist við hjá.

Einaðstáni sigur hann brigdandi fólkaflokkinum, at öll, ið søtu heima, vóru av somu áskoðan grundlógini viðvíkjandi sum Dam og Poulsen. Eftir hesi ikki skilaleysa útlægging eru so allar Føroyingar fyri grundlógini út an sjálvstýrsvæljararnir, ið telja 2,1 %.

Ónkra aðrastaðni buldrar úr honum, at valið vísir, hvussu látruga lítill partur av Føroyingum er fyri grundlógini.

Læknað: kalt umslag.

Pige

søder snarest
fru Valdemar Lützen.